

dr hab. Małgorzata Skotnicka
Dziedzina - sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka
Adres do korespondencji:
83-331 Przyjaźń, ul. Okrężna 34
tel. kom: 0- 600624103
e-mail: malgorzata-skotnicka@wp.pl

Przyjaźń, dnia 28 października 2018 r.

Recenzja pracy doktorskiej Pani mgr Karoliny Zych

Empfindsamkeit w sonatach fletowych czasów Fryderyka Wielkiego

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 11 lipca 2018 roku. Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku, tekst jednolity o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu, podjętej na posiedzeniu w dniu 1 czerwca 2015 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek Pani mgr Karoliny Zych przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka

Uchwały Rady wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu, podjętej na posiedzeniu w dniu 1 czerwca 2015 roku w sprawie:

- wyznaczenia recenzenta

W świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 roku, tekst jednolity art. 6 ust 1-3) Rada Wydziału posiada uprawnienia do przeprowadzania przewodów na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Pismo informujące o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Karoliny Zych ***Empfindsamkeit w sonatach fletowych czasów Fryderyka Wielkiego*** zostało sygnowane datą 11 lipca 2018 roku i podpisem Dziekana Wydziału Instrumentalnego – prof. zw. dr hab. Alicji Kledzik. Do pisma została dołączona stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że świetle ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art.18 ust.2 pkt. 1 i 2, Rada Wydziału podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu Promotora, oraz o wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej mgr Karoliny Zych.

Podstawowe dane o Kandydatce

Wykształcenie

Karolina Zych jest absolwentką Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, w klasie fletu st. wykł. Adama Łazarewicza. Uczelnię gdańską ukończyła w roku 2004 otrzymując dyplom z wynikiem bardzo dobrym.

Studiowała również w Hochschule für Musik und Theater w Lipsku, na wydziale Alte Musik. Studia te ukończyła w 2007 roku, otrzymując tytuł magistra muzyki dawnej, w klasie fletu traverso Benedeka Csaloga.

Kursy mistrzowskie

Swoje umiejętności Pani mgr Karolina Zych doskonaliła na licznych kursach mistrzowskich u takich pedagogów jak: Janos Balindt, Elżbieta Dastyk-Szwarc, Dory Ombodi, Barthold Kuijken, Andreas Besteck, Maurice van Lieshaut, Benedek Csalog.

Praca

Pani mgr Karolina Zych w latach 2007 – 2009 pracowała w Zespole Szkół Muzycznych im. F. Chopina w Warszawie.

Od 2010 roku pracuje, jako wykładowca, w Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu (zajęcia fletu traverso) oraz Zespole Szkół Muzycznych im. O. Kolberga w Radomiu (zajęcia fletu współczesnego).

W latach 2007-2013 Pani mgr Karolina Zych prowadziła warsztaty gry na flecie traverso oraz wykłady dotyczące historycznych praktyk wykonawczych podczas: Międzynarodowej Akademii Fletowej w Poznaniu, Letniej Akademii Muzyki Dawnej w Poznaniu, Letniej Akademii Muzyki Dawnej w Bydgoszczy, Letniej Akademii Muzyki Dawnej w Warszawie, Festiwalu Muzyki Dawnej w Radomiu, ZSM w Koninie.

W latach 2007-2009 Doktorantka prowadziła wykłady w Pałacu w Wilanowie w ramach programu *Sekrety Pałacowych Muz – muzykowanie Marii Kazimiery*.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pani Karoliny Zych pod tytułem ***Empfindsamkeit w sonatach fletowych czasów Fryderyka Wielkiego*** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu dzieła, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje prezentację następujących utworów:

Johann Gottfried M thel – *Sonata   Flauto traverso e Basso D-dur*

Carl Philipp Emanuel Bach – *Sonata G-dur na flet i basso continuo Wq. Nr 134*

Wilhelm Friedemann Bach – *Sonata e-moll na flet i basso continuo BR WFB B 17*

Johann Friedrich Agricola – *Sonata A-dur na flet i basso continuo*

Johann Joachim Quantz – *Sonata in Do maggiore pour Potsdam na flet i basso continuo QV 1:12*

Doktorantce towarzyszy Maria Erdman, grająca na klawikordzie - kopia instrumentu Josefa Gottfrieda Horna z 1788 roku, zbudowana w 2010 roku przez Martina Kathera.

Pani mgr Karolina Zych gra na kopii instrumentu Godefroida Adriena Rottenburgha z połowy XVIII wieku, zbudowanej przez Rudolfa Tutza w 2004 roku.

Nagranie zostało zrealizowane w dniach 19 - 20 czerwca 2015 roku w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Radomiu. Reżyserem dźwięku była Dorota Nowocień.

Ocena dzieła artystycznego

Na dzieło artystyczne Pani mgr Karoliny Zych składa się pięć sonat fletowych różnych kompozytorów, które łączy temat pracy doktorskiej, a dokładnie *empfindsamer stil*.

Bardzo wyraźnie słyhać w nich odejście od estetyki wcześniejszej epoki i wkraczanie w nową - odmienną stylistykę.

Ciekawym pomysłem był dobór kompozycji różnych twórców. Daje to pełniejszy obraz zmian, które dokonywały się na gruncie całej muzyki w drugiej połowie osiemnastego wieku. Zaproszenie do realizacji nagrania Pani Marii Erdman, grającej na klawikordzie, zostało bardzo dokładnie przemyślane przez Doktorantkę i szczegółowo uzasadnione w jej dysertacji. Dzieło artystyczne jest więc wynikiem głębokich badań, co wyraźnie słyhać w zaprezentowanej interpretacji.

Nagranie otwiera sonata Johanna Gottfrieda M thela, składająca się z trzech części. Utwór ten wywarł na mnie największe wrażenie. Od pierwszych taktów interpretacja Pani mgr Karoliny Zych przykuwa uwagę słuchacza. Narracja pierwszej części jest logiczna i niezwykle barwna pod względem dynamiki i kolorystyki brzmienia. Nie zaciemnia jej bardzo rozbudowane zdobnictwo, które brzmi swobodnie i naturalnie. W drugiej części Doktorantka ukazuje swój duży temperament muzyczny. Allegro brzmi błyskotliwie i wirtuozowsko. Jest wykonane precyzyjnie i świetnie, pod względem technicznym, a jednocześnie nie jest pozbawione dalszych cieni dynamicznych. Podobnie została wykonana ostatnia część utworu, w której na szczególną uwagę zasługują sprawnie wykonane ozdobniki.

Kolejnym utworem na płycie jest sonata Carla Philippa Emanuela Bacha. W pierwszej części utworu Pani mgr Karolina Zych wykonała swoją kadencję. Została ona skomponowana, o czym Doktorantka pisze w dysertacji, zgodnie z zaleceniami Johanna Joachima Quantza. Uważam, że Pani Karolina Zych wykazała się znajomością zasad, improwizując kadencję i co jest jeszcze bardziej cenne dobrym smakiem i gustem muzycznym. Dzięki temu połączeniu kadencja jest spójna z charakterem części i w subtelny sposób ją wzbogaca. Kolejne części sonaty to nie tylko popis wirtuozowski Doktorantki, ale na co należy zwrócić uwagę, również jej muzycznej partnerki Pani Marii Erdman. Słyszalna jest również bardzo dobra współpraca pomiędzy fletem, a klawikordem.

W pierwszej części sonaty Johanna Kirnbergera pojawia się druga kadencja zaimprovizowana przez Panią mgr Karolinę Zych. Podobnie jak we wcześniejszej

kompozycji również w tej sonacie jest ona utrzymana w dobrym guście i świadczy o swobodzie improwizacyjnej autorki. Moją uwagę zwracają także delikatnie i subtelnie wykończone frazy. W części drugiej i trzeciej zwracają uwagę wysokie dźwięki fletu, które w moim odczuciu czasami wybijają się dynamicznie i brzmią zbyt siłowo. Być może jest to wynik rejestru, w którym kompozytor napisał niektóre fragmenty utworu.

Sonata Johanna Friedricha Agricoli to jedyny czteroczęściowy utwór na płycie. Na nagraniu tej kompozycji wyraźnie została oddzielona część trzecia od czwartej. Myślę, że lepszym efektem byłoby pozostawienie tych części attacca, ale jest to wybór Doktorantki i może być omawiany jedynie w kategorii indywidualnych gustów. Nie ma oczywiście to wpływu na moją wysoką ocenę wykonania tej kompozycji. Szczególnie część druga, również dzięki gęstej fakturze w partii klawikordu, brzmi bardzo ekspresyjnie.

Nagranie zamyka sonata Johanna Joachima Quantza. Podobnie jak wcześniejsze utwory ten również nie jest pozbawiony elementów wirtuozowskich, które brzmią bardzo błyskotliwie oraz pięknie prowadzonej kantyleny. Nieco pospiesznie wykonywana jest, według mnie, ostatnia część sonaty, ale w kontekście oznaczenia Presto, które sugeruje potrzebę wyeksponowania ruchu w muzyce można to traktować jako atut, a nie zarzut.

Podsumowując uważam, że dzieło artystyczne zaprezentowane przez Panią mgr Karolinę Zych jest wykonane w sposób bardzo dobry. Doktorantka wykazała się świetną techniką, opanowaniem warsztatu gry, niesamowitą wrażliwością na barwę instrumentu oraz bardzo wysublimowaną dynamiką. Jej interpretacje, z pewnością poparte są dużą wiedzą, która w ostatecznym wykonaniu nie przytłoczyła ekspresji i naturalności.

Część opisowa dzieła artystycznego składa się z trzech części, wstępu oraz *Wniosków i Podsumowania*. Pracę wzbogaca bibliografia, spis ilustracji i streszczenie w języku angielskim.

Część opisowa została potraktowana bardzo obszernie. Główny temat pracy przedstawiony jest w szerokim kontekście historycznym i filozoficzno – estetycznym. Doktorantka w części pierwszej przybliżyła postać Fryderyka Wielkiego i scenę muzyczną pruskiego dworu oraz pojęcie *empfindsamkeit*. Jest to ważny fragment pracy, ponieważ wprowadza w główny temat dysertacji. Część pierwsza kończy się uzasadnieniem doboru instrumentów użytych w dziele artystycznym. Głównie chodzi o klawikord, którego zaskakujące brzmienie w ostatecznym efekcie pozwala stworzyć intymny nastrój wykonywanych utworów. To było celem Doktorantki. Poza tym na tle klawikordu flet ma nieograniczone pole dynamiczne i w każdym rejestrze i w każdej dynamice jest bardzo dobrze słyszalny.

Część druga poświęcona jest ogólnym problemom interpretacyjnym. Autorka opisuje wiele elementów wykonawczych powołując się na traktaty osiemnastowieczne. Bardzo szczegółowo omówione są ornamenty.

Ostatnia część pracy to analiza zarejestrowanych na płycie kompozycji. Pani mgr Karolina Zych przyjęła identyczną zasadę analizy dla każdego utworu. Na początku krótko prezentuje postać kompozytora, następnie przedstawia kontekst historyczny powstałej kompozycji. Kolejnym etapem jest analiza formalna i analiza wykonawcza. Uważam, że takie przedstawienie prezentowanych utworów jest szczególnie cenne dla wykonawców, którzy chcieliby pracować nad omawianymi kompozycjami.

W pracy została wykorzystana bardzo szeroka bibliografia zawierająca historyczne traktaty oraz wiele współczesnych opracowań. Plusem jest też zamieszczenie wielu przykładów ilustrujących omawiane problemy.

Pod względem edytorskim część opisowa przygotowana jest bardzo dobrze. Znalazłam w niej zaledwie kilka literówek, co przy pracy obejmującej 222. strony jest liczbą niewielką.

Podsumowując część opisową uważam, że stanowi ona znakomite uzupełnienie prezentowanego dzieła artystycznego. Jeszcze raz chciałabym podkreślić, że wyjątkowo cenne dla mnie jest to, że Doktorantka nie ograniczyła się w swoim opisie do wąskiego przedstawienia tematu, ale zaprezentowała go w bardzo szerokim kontekście.

Konkluzja

Praca mgr Karoliny Zych spełnia wszelkie wymogi stawiane pracom doktorskim.

Doktorantka wykazała się szeroką wiedzą bardzo wnikliwie i w szerokim kontekście badając wybrany temat. W wykonywanym repertuarze Kandydatka zaprezentowała się jako muzyk o dużej sprawności technicznej i wrażliwości na barwę instrumentu. Jej wykonanie charakteryzuje wnikliwa analiza prezentowanych kompozycji, dodatkowo wzbogacona dużą emocjonalnością intepretacji.

W zawiązku z powyższym stwierdzam, że spełnione zostały wymagania art.13 Ustawy z dnia 14. 03.2003 roku (z późn. zm.) o stopniach naukowych i tytule oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora sztuki.

Wnioskuje o przyjęcie pracy doktorskiej Pani mgr Karoliny Zych i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Małgorzata Skobnicka